

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni modelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrt 30 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, in inozemstvo 420 D

Upravitelje: Kaničeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Prodajalje: Kaničeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Postnina plačana v gotovini.

Radić - Pelegrinetti

Konflikt Radić-Pelegrinetti je stopil čez, kakor poročajo iz Beograda, v akutno, za g. Radića neprijetno fazo. Pri zunanjem ministru dr. Ninčiču se je oglašila deputacija beogradskega diplomatičnega kora in se pritožila radi Radićevoga govora v parlamentu, s katerim se je čutil žaljenega nuncij Pelegrinetti. Dr. Ninčič je seveda moral obljubiti zadoščenje, dasiravno je s srcem — vsaj to pot — na strani g. Radića. Zato je tudi tako kočljivo vprašanje, v kakšni obliki naj dobi papeški nuncij zahtevano satisfakcijo, ne da bi moral vlada desaurirati sebe samo. Gospod Ninčič je imel sinoči celo vrsto konferenc, a zdi se, da so ostale vse brezuspešne in da se vlada še ni sporazumela, kako naj se izvije iz neprijetne afeze.

Znani in stari so očitki, da sedanji papeški nuncij nima dovolj obzirov na kočljivo situacijo, v kateri se nahaja kot visok diplomatski funkcionar v državi, ki je v verskem oziru tako heterogena in tako občutljiva kakor naša Jugoslavija. Gotovo je, da formalnih nekorektnosti nuncij ne dela, za to je predober diplomat in politik. A v Jugoslaviji je treba več: treba je finejšega občutka, pravega notranjega kavalirstva. Jugoslavija je le po manjšini svojega prebivalstva katoliška; velika večina katoličanov je prišla v enotno državo šele po vojni, je bila poprej več ali manj protisrbsko orijentirana. Vrh tega identifikirajo gotove stranke z našo SLS na čelu katoličanstvo s politično stranko, s klerikalizmom. Kar noče biti klerikalno, temu odrekajo tudi pravico naziva »katoliško«.

Vse to je vzrok, da smo v konfesionalnih vprašanjih pri nas mnogo bolj občutljivi, kakor bi bilo potrebno in tudi koristno. Kar lahko stori vatikanski zastopnik v Avstriji, na Poljskem, na Bavarskem, ne da bi s tem koga vznemiril ali razburil, tega bi čisto ne smel storiti pri nas, četudi je na videz v skladu z mednarodnimi diplomatskimi običaji.

Da teh posebnih jugoslovenskih razmer ne upošteva dovolj, to so v Beogradu večkrat očitali nunciju Pelegrinettiju. Povodoma zadnjega nuncijevga potovanja v Dubrovnik, ki bi ga bil bolj obziren in rahločuten diplomat gotovo opustil, je dal temu negotovanju drastičnega izraza prosvetni minister Stjepan Radić, ki je istočasno potoval po Dalmaciji. Seveda je verjetno, da mu ni šlo toliko za državo in njene interese, kakor za svojo stranko, za katero se je bal, da bi jo mogel nuncijev poset bolj omajati, kakor jo je istočasno ekskurzija dr. Korošca.

A kljub temu je Radić povedal, kar si je mislil marsikdo v Narodni skupščini in izven nje. Zato ni čuda, da njegovi napadi na msgr. Pelegrinettija v beograjskem tisku niso izžvali odpora. Čeprav je ta sicer zelo občutljiv v vprašanjih mednarodne korektnosti in čeprav je šel g. Radić, kar pri njem tudi ni čudno, v svojem napadu mnogo predalet. Ako bi se bil omejil na stvarno kritiko nuncijevga postopanja, bi imel enkrat za seboj ogromno večino javnosti. Tako pa je spravi vlado samo vnovič v neprijetno situacijo, da se mora opravičevati. Seveda pa je znova poslabšal tudi svojo osebno pozicijo.

Prav po nepotrebnem so se v zavedu vmešali poslanci SLS. Nuncij ima dovolj sredstev in načinov, da si sam poišče polno zadoščenje, ki bi ga ravno tako dosegel brez intervencije g. Korošca in Hohnieca. Jugoslovenski klub je s svojim nastopom prillil le olja v ogenj in afero še bolj poostril, ker se spet enkrat gerira kot edini predstavnik katoliške cerkve, ki je pa g. Radić v svojem govoru ni niti napadel. Klerikalna intervencija ni koristila niti državi, niti cerkvi, najmanj pa klerikalni stranki.

Danes - torek
filmovanih šest strani in raznih dnevnikov o življenju

KOMEDIJA LJUBAVI

Dobrouspela komedija — z mnogo humorjem — pikantnosti — elegancie in veselih presenečenj. V glavni vlogi krasna

LIL DAGOVER.

Pride „Pariški ounjar“ najboljši film v mesecu februarju. Predstave pop. 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

508 Kino Ideal.

Sporazum RR objavljen

Na današnji seji radikalnega kluba je bil prečitan sporazum med radikali in radičevci. — V javnost pride zvečer.

— Beograd, 16. februarja. Danes je bila v parlamentu značilna politična senzacija. Za časa plenarne seje narodne skupščine je bil sklican na sejo radikalni klub pod predsedstvom Ljube Živkovića. Seje se je udeležil tudi ministrski predsednik Nikola Pašić, ki je v kratkem govoru očrtal sedanjo situacijo. P. njegovem govoru je predsednik radikalnega kluba Ljuba Živković prečital vsebino sporazuma, ki je bil sklenjen med zastopniki radikalne stranke in zastopniki HSS. Predsednik kluba ni hotel po seji dati novinarjem teksta sporazuma v svrhu objave, češ da se ta sporazum izroči javnosti proti večeru. Kolikor je Vaš doposnik informiran, sporazuma nista podpisala niti šef radikalne stranke Nikola Pašić, niti predsednik HSS Stjepan Radić.

V svojem govoru je g. Nikola Pašić omenjal in poudarjal načela, na pod-

lagi katerih je bil sklenjen sporazum, dalje je podčrtaval okolnost, da je prosvetni minister Stjepan Radić s svojimi demantiji precej ublažil vsled njegovih govorov v Dalmaciji povzročeno napestost. Potrebno je, da se striktno izvede sporazum, ki sta ga sklenili obe veliki stranki. Končno je dejal, da niso v tem momentu umestne nove volivke.

Sporazum so podpisali za radikale: Marko Trifunović, Marko Gjurčić, Ljuba Živković in za HSS: dr. Ivan Supurina, Pavle Radić in dr. Nikić.

Sporazum naglašja državno in narodno edinstvo, striktno izvedbo vidovdanske ustave, v posebnem odstavku omenja, da mora ostati sedanja zunanja politika države neizpremenjena in da se mora ohraniti enotnost vojske, za katero se morajo dovoliti vsi potrebni krediti.

Vatikanova intervencija v Beogradu

Vlada je pripravljena dati zadoščenje, ne ve pa še, kako. — Neumestno in ponesrečeno vmešavanje slovenskih klerikalcev.

— Beograd, 16. februarja. Papeški nuncij msgr. Pelegrinetti je včeraj izročil zunanjemu ministru protestno noto Vatikana, ki se pritožuje radi govora prosvetnega ministra Stjepana Radića v Narodni skupščini in zahteva, da dobi na primeren način zadoščenje.

Naša vlada je pripravljena dati to zadoščenje. V zunanjem ministstvu je bila daljša konferenca, katere so se udeležili zunanji minister dr. Ninčič, minister ver Miša Trifunović in minister za agrarno reformo Pavle Radić kot zastopnik odsotnega Stjepana Radića. Na konferenci so razpravljali o zadoščenju, ki je imela dati naša vlada papeškemu nunciju Pelegrinettiju. Minister Pavle Radić je opozoril, da je treba počakati na prihod Stjepana Radića.

— Beograd, 16. februarja. Včeraj je zunanje ministrstvo posetil vodja slovenskih klerikalcev dr. Korošec. Kakor sam zatrjuje, se je z njim razgovarjal o važnih in aktualnih zunanje-političnih

problemih. Nastop slovenskih klerikalcev v Radić-Pelegrinettijevi aferi je izžval povsod veliko ogorčenje. Današnje »Vreme« ugotavlja, da v političnih krogih obsojaio netaktno postopanje slovenskih klerikalcev, ker so zopet enkrat nastopili proti državnim interesom in da so v službi Vatikana. Nastop g. Hohnieca v interpellaciji na zunanje ministrstvo v obrambo Vatikana je po »Vremenu« zelo poboljšal položaj g. Radića. Sedaj je dokazano, da je Radić imel prav, obsojati pa je treba način, kako je nastopil proti Pelegrinettiju.

— Beograd, 16. februarja. Včera: popoldne so skupno posetili zunanje ministrstvo dr. Ninčiča poslanci Cunard (Italija), Grenard (Francija) in Bodrero (Italija). Njihov poset se spravlja v zvezo z Radićevim napadom na nuncija Pelegrinettija. Zvečer je bil pri dr. Ninčiču tudi dr. Korošec, nato pa še minister Pavle Radić.

Dosežen sporazum o naših dolgovih Ameriki

Vlada je pooblastila finančnega ministra, da podpiše pogodbo o vračilu naših dolgov. — Ti znašajo okrog 60 milijonov dolarjev in se plačajo v 62 letih s 3 % obrestmi. — Dobili smo 7 letni moratorij.

— Beograd, 16. februarja. Kakor se danes doznava, je vlada poslala finančnemu ministru dr. Stojadinoviću brzojavno pooblastilo, da lahko podpiše sporazum za ureditev plačila naših dolgov Ameriki, in to pod pogoj, ki jih je stavila ameriška komisija in o katerih je dr. Stojadinović obvestil ministrski svet.

Kakor znano, znašajo naši vojni dolgov Ameriki nad 60 milijonov dolarjev, ki se imajo vrniti v 62 letih s 3 odstotnimi obrestmi. Ameriška vlada je dovolila naši kraljevini sedemletni moratorij.

— Beograd, 16. februarja. Po poročilih iz Washingtona je pričakovati, da se končno vendar doseže med našo in

ameriško delegacijo sporazum glede plačila našega vojnega dolga Ameriki. Ameriška komisija radi zaposlenosti še ni izdelala popolne sporazumne pogodbe. Splošno sta se obe delegaciji v načelnih vprašanjih znatno približali. V finančnem ministstvu zatrjujejo, da so naše ponudbe vsebovale iste pogoje, kakor sta jih stavili Italija in Belgija, v prvi vrsti, da naj bi bila obrestna mera dva in pol odstotka, dočim Amerikanci zahtevajo tri in pol. Med obema delegacijama se vodijo živahna pogajanja radi obrestne mere. Kakor se danes zatrjuje, je bil dosežen kompromis na bazi 3 odstotnih obrestmi. Finančni minister je bil od vlade pooblaščen, da se na tej podlagi sporazume z ameriško vlado.

predmet. V privatnih šolah so lahko nastavljeni učitelji, ki so uživali izobrazbo na Danskem.

Občinske volitve na Bolgarskem

Vlada Ljapčeva v manjšini.

— Beograd, 16. februarja. Iz Sofije poročajo, da je po dosedanjih rezultatih občinskih volitev ostala vlada Ljapčeva v manjšini. Dobil je 48 % vseh mandatov. Pri volitvah so največ dobili nacionalisti, liberalci, zemljoradniki in demokrate Malinove skupine.

— Sofija, 15. februarja. V nedeljo so bile po vsej državi volitve, ki so mirno potekle. V Sofiji je od 45.000 volilnih upravičencev glasovalo 31.671. Vlada stranka je prejela 10.544, narodni liberalci 4782, zemljoradniki 3633 in demokrate 3331, socialni demokrate 2732. Vlada stranka ima v Sofiji večino in sicer 32 mandatov od 60. V celi državi je bilo oddanih pri občinskih volitvah 190.000 glasov in od teh odpade na vladno stranko 85.000 glasov

Nemčija preklicuje prijavo v Društvo narodov?

Senzacionalne vesti o nemških demarših v Parizu in Londonu. — Nemčija odklanja sprejem Poljske v eksekutivo Društva narodov.

— Berlin, 16. februarja. Nemška vlada je po svojih poslanikih v Parizu in Londonu ukrenila demaršo pri dotičnih vladah glede vstopa Nemčije v Društvo narodov in glede priznanja sedeža v v svetu Društva narodov.

Nemška vlada je po svojih poslanikih Franciji in Veliki Britaniji namignila, da je odločena preklicati svojo proš-

njo za vstop v Društvo narodov za slučaj, če ne prenehajo intrige in zakulisne borbe radi sedeža v svetu Društva narodov. Nemčija zahteva, da se edino njej dovoli glas v svetu Društva narodov, nikakor pa ne drugim državam, kakor to Francija želi, v prvi vrsti ne Poljski.

Kaj je bilo z atentatom na Ninčiča in Beneša?

Alarmantne italijanske vesti o nameravanem atentatu v Temešvaru. — V Beogradu in Pragi označujejo te vesti za zelo pretirane.

— Trst, 15. februarja. Italijanski listi obširno pišejo o poskušenem atentatu na zunanje ministre Male antante povodom konference v Temešvarju. Aretirana sta bila dva Madžara, ki sta se v vlaklu zelo sumljivo vedla in sta med vožnjo dajala gotova znamenja. V Temešvarju sta bila aretirana in končno med zaslišanjem priznala, da sta imela nalog vlak, s katerim sta se vozila dr. Beneš in dr. Ninčič in po možnosti tudi vlak, s katerim se je vozil rumunski zunanji minister Duca, pognati v zrak. Njihui znaki z vlaka so bili namenjeni soudeležencem, da jih opozore na to, da se v vlaklu vozijo zunanji ministri. Aretiranca se zoveta Julij Aradsky in Gabriel Szabo. Oba sta člana »Društva probujajočih se Madžarov«, odločno pa zanikata, da bi bila dobila nalog za atentat od tega društva. Politčne oblasti v Temešvarju potrjujejo po poročilu milanski listov aretacijo obeh Madžarov, ki sta osumljena, da sta nameravala izvršiti atentat na zunanje ministre Male antante. Po dolgem zasliša-

vanju sta oba aretiranca končno priznala, da sta res dobila nalog, razstreliti vlake, v katerih so se vozili zunanji ministri.

— Praga, 16. februarja. V Pragi ne vedo o poskušenem atentatu ničesar drugega, kakor to, kar so pisali mozemski listi. Poročilo, da je bil organiziran atentat na ministre zunanjih del Male antante, so prvi priobčili milanski in nato romunski listi. Uradno poročilo od strani rumunskih oblasti je izostalo. Baje je budimpeštanska policija avizirala rumunske oblasti, da se vozita proti Temešvaru dva Madžara, ki ju je treba prijeti, ker nameravata atentat na zunanje ministre. Ko so oba Madžara prišli, se je na policiji javilo več potnikov, ki so potrdili, da sta se oba Madžara vedla zelo sumljivo. V prtljagi obeh aretirancev niso našli ničesar sumljivega. V Pragi pričakujejo končne poročila o preiskavi. Splošno smatrajo, da je poročilo o atentatu zelo pretirano in napihnjeno.

Vihar v Narodni skupščini

Beograd, 16. februarja. Danes dopoldne je Narodna skupščina nadaljevala proračunsko razpravo. Obisk je bil zelo slab, ker so imeli radikali važno klubsko sejo. Govorila sta črnogorski federalist Drlijević in davidovičev Veljković. Med njima in Stjepanom Radićem je prišlo do ostrih spopadov, ki so izžvali v skupščini burne prizore. Seja je bila ob 1. končana in se nadaljuje jutri ob 9.

VELIKANSKI POŽAR V AVSTRALIJ

— London, 16. februarja. Iz Melbourne javljajo, da je nastal v državi Viktorija ogromen in katastrofalen gozdni požar. Požar je zahteval tudi človeške žrtve. Zgoraj je 27 oseb, mnogo jih pa tudi še pogrešajo. Požar obsega gozdni kompleks 100 kvadratnih milj. Nekemu posestniku je zgorelo 2500 ovac. Gozdovi so popolnoma uničeni in je treba računati dobo 30 do 50 let, da se gozdovi zopet zarastejo.

Vodnikov spomenik pride za stolnico

Danes jutraj se je sešla na povabilo mestne občine anketa, v kateri sta poleg magistratnih organov bila zastopana spomeniški odbor (dr. Stele) in združenje slovenskih umetnikov (prof. Šantel). V pretres so se vzeli vsi, doslej izraženi nasveti, predvsem oni, da bi se spomenik postavil ob šentkavško župnišče ali pa semenišče z licem proti nekdanji Mahrovici hiši. Dalje načrt, da bi Vcdnika premostili pred Narodni dom. Izrazila se je tudi misel, da bi se spomenik obrnil, da bi gledal proti Ljubljani. Končno je bila celotna anketa mnenja, da je edini in najboljši prostor na platformi za stolno cerkvijo, kjer je star majhen park. V zvezi s tem je seveda vprašanje izpraznitve Pogačarjevega trga od tamošnjih stoimic. To vprašanje je pa aktualno in je v vtegne izpraznitve uresničiti v prav dogljednem času, ker namerava občina na obeh bregovih Ljubljani med Franciskanskim in Zmajskim mostom zgraditi po enotnem načrtu lične prodajalne lope za vse vrste tržnega blaga. Anketa apelira na mestno občino, naj se obrne do arhitekta univerzitetnega profesorja Plečnika, da izde'a načrt za lice kakor naj bi ga imel prostor za Stolno cerkvijo s tjakaj premeščenim Vodnikovim spomenikom.

Sokolska župa Ljubljana

Ta največja jugoslovenska sokolska župa je imela v nedeljo svoj II. občni zbor. Župa šteje 44 društev s 5661 člani. Na zboru je bilo po 90 delegatih zastopanih 29 društev.

V novo starešinstvo so izvoljeni: starosta dr. Krejci, podstarosti Kostnapel in M. Krapeš; načelnik Ryška, namestnik Jesih; načelnica Varogova, namestnica Preskerjeva; prosvetar Kosmač, namestnik Mesec; odborniki: Flegar, Jereb, Mežek, Sever, Rakovec, dr. Sajovic, Berce, Drenik, Vimpolšek, namestniki: Franke, Leben, Ribnikar; pregledovalci: Dev, Lozej, Strauss; v savezni odbor dr. Krejci.

Župni zlet letos radi Prage odpade. Vrše pa se jeseni župne lahkoatletske tekme. Največja prireditev bo okrogni zlet v St. Vidu. Uvede se 4 % župni porez za vsakega člana. 3 % čistega dobička vseh prireditev grede v župni tiskovni sklad.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

LESNI TRG:

Povpraševanje malo, ponudb dosti.

ZITNI TRG:

Povpraševanje malo, ponudb dosti. Prodanih 5 vagonov časa primerno suhe koruske koru. Postojna trs. 155 Din.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 16. februarja. — Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 10.9408—10.9808, Praga 168.10—169.10, Pariz 205.44—207.44, Newyork 56.657—56.957, Trst 228.83—230.03, Berlin 13.515—13.555, Dunaj 798.20—802.20.

Valute: dolar 55.95—56.25.

7% invest. pos. 1921 77—78, 2½% drž. rente za ratnu štetu 275, 275—276, Ljubljanska kreditna 200, Hrv. eskomptna banka 121—122, Kreditna banka Zgb., 130—132, Hipotekarna banka 66½—67½, Jugobanka 105½—106, Praštediona 965—970, Slavenška banka 49—50, Eksploatacija 31—33, Drava dd. Osijek 205, Seerana Osijek 410, Isis dd. 60—65, Nihag 35, Gutman 300—310, Slavetka 150—160, Slavonija 42½—44½, Trboveljska 380, Union paromlin 415, Agra-ria 44½—45.

INOZEMSKJE BORZE.

— Curih, 16. februarja. Borza: Beograd 9.125, Pariz 18.87, London 25.255, Newyork 519.10, Milan 20.94, Praga 15.375, Dunaj 73.05.

— Trst, 16. februarja. Predborza: Beograd 43.57—43.62, Pariz 90.75—91.25, London 120.50—120.60, Newyork 24.75—24.78, Curih 478—479, Dunaj 348—353.

Dunajske afere

Glavni urednik Weiss v preiskovalnem zaporu. — Pobena v gledališčih. — Odmevi madžarskega falsifikatorskega škandala. — Politične skrbi. — Aristokratske orgije.

Dunaj, 14. februarja.

Klub predpustu, ki ga uživajo Dunajčani s silno strastjo, kakor da hočejo zadušiti vedno bolj moreče socialne in gospodarske skrbi, je pozornost avstrijske metropole koncentrirana na celo vrsto afer in afer, ki si sledijo s filmsko pestrostjo. V ospredju stoji še vedno škandal bivšega glavnega urednika »Abenda« Aleksandra Weissa, ki ga je dal preiskovalni sodnik zapreti. Ni še znano, ali je preiskovalni sodnik dobil kake nove podatke o Weissovih mahinacijah, ali pa je le strožje kvalificiral one njegove afe, ki jih je ugotovila že policijska preiskava. Weiss je bil aretiran v četrtek popoldne, a do danes še ni bil izpuščen.

Weiss se je proti aretaciji seveda pritožil in jutri bi moral o tem razpravljati senat. Najnovejša senzacionalne vesti pa zatrjujejo, da bo njegov odvetni pritožbo umaknil, tako da bo Weiss ostal še dalje v zaporu. Znamenje, da se čuti Weiss nedolžnega, ta njegov smik vsekakor ni.

Weissovo afero so zadnje dni tedna nekoliko zasenčili dogodki na Burgtheatru, ki je ponos vsakega Dunajčana, a tudi ne gre nikdar vanj. Gledališka uprava je odgovarjala angažma 33 članom in jim obenem sporočila, da je sicer pripravljena angažmane obnoviti, vendar pa je — za manjšo plačo. Pri zadeti umetniki, med njimi tudi nekaj mednarodno priznanih imen, seveda ni so morali. Apelirali so na svoje kolege in kolegice, ki so se jim seveda radi pridružili, saj grozi enaka usoda tudi njim, ko potečejo njihovi kontrakti. Zbrali so se k protestni skupščini, ki je bila naravno prav temperamentalna, ter zahtevali remediuro ter odstop intendanta in ravatelja. Listi pišejo o zadevi cele kolone, javnost pa je seve na strani umetnikov, čeprav izjavila gledališka uprava, da je bila pristojna k svojem obupnemu koraku. Ker država ne more več plačevati ogromne deficita, ki znaša preko 1 milijona šillingov (8 milijonov Din).

Zadnja faza afere Burgtheatra je privedla do javnega spora med intendantom državnih gledališč dr. Prügnerjem in ravnateljem Burgtheatra Herterichom. Ta namreč trdi, da je dr. Prügner odredil odpovedi angažmanov proti njegovi volji. Prügner pa izjavlja, da je storil to v sporazumu s Herterichom. Spor je prišel že tudi v javnost in zavzel take ostrine, da bo nadaljnje sodelovanje obeh vodilnih funkcionarjev izključno in bo moral eden od njih vse-kakor odstopiti.

Vzledu uprave državnih gledališč so sledile tudi nekatere uprave, pri čemer gledališč. Zveza gledaliških ravnateljev, prosluli Direktorenverband, je namreč sklenila, da brez izjeme odpove vse kontrakte, ki potečejo z 31. avgustom t. l. Prizadeti bodo s tem tudi mnogi izredno popularni dunajski operetni igralci in igralke, pa je umevno, da se javnost še bolj razburja.

Tudi madžarska falsifikatorska afera živahno odmeva na Dunaju. Ne samo, ker se je pokazalo, da so madžarski Sovinisti imeli v svojih računih tudi zopet osvojitve Burgenlanda, ampak še bolj, ker je grof Bethlen pred celim svetom povedal, da so Madžari nekaj izredno falsifikate češko-slovaških kron v Avstriji, da pa so avstrijske oblasti preiskavo proti njim ustavile. Socialisti so vložili v parlamentu tozadevno interpelacijo in podkancelar Waber je na njo tako odgovoril, tudi znak, kako nejuha je zadeva avstrijski vladi. Dr. Waber se je izjavil, da je bila preiskava ustavljena, ker so bili glavni krivci v inozemstvu, na Madžarskem, in je bilo zato domnevno, ali bi porota obsodila one, ki so se nahajali v rokah avstrijskih sodišč. Splošno pa prevladuje mnenje, da so

bili takratni vzroki za abolicijo političnega značaja, ker avstrijskim krogom, takratnim vsaj, nikakor ni bilo baš ne- ljub, da so Madžari ponagajali Čehom. Danes so razmere med Dunajem in Prago precej drugačne in zato se dunajska vlada trudi na vso moč, da bi neprijetno afero čimprej spravila z dnevnega reda.

Tudi sicer se dogajajo v parlamentu in političnem življenju važne stvari, za katere pa javnost ne kaže ne smisla, ne zanimanja. Čeprav posegajo globoko v vsakdanje življenje. Skrb za južno-tirski Nemce Dunajčanov ne razburja več posebej, saj je v zvezi zadevo v roke močnejša in energičnejša sestra — Nemčija, ki bo tem »kacemaharjem« že pokazala. In Južna Tirolska je tako dač stran! A parlamentarni in vladni krogi razpravljajo tudi o revizijski protičinjskega zakona, o stanovanjski zaščiti, o zmanjšanju državne podpore za brezposelne; gospodarski krogi zahtevajo revizijo in znižanje davkov, vedno zrova povdajajo potrebo tesnejše zveze z nasledstvenimi državami, v čemer da je edina rešitev za avstrijsko, drugače brezposelno propadu posvečeno gospodarstvo.

A vsi ti in še mnogi drugi problemi se izgubijo v predpustnem vrvežu, ki je letos klub gospodarski krizi ravno tako živahen kakor druga leta, ali pa še bolj. Ljudje nimajo časa za politiko, dobijo pa ga seveda, ako gre za kak pikanten družabni škandal. In teh seveda ne manjka. Najnovejša je vest o sadističnih orgijah, ki so se baje dogajale v stanovanju znane grofice Salm. Ta je odpotovala v novembru v Ameriko in izročila stanovanje v varstvo svojem prijatelju baronu Erlangerju, ki pa je strasten kokainist in tudi drugače perverzen človek. Zbral je družbo sedmi enakih ekscentric in jim dal na razpolago grofičino stanovanje, kjer so se zbirali večer za večerom k svojim dvomljivim »zahavam«. Za te je bilo potreba denarja, ki ga baron ni imel. A ni si belil glave, pobral je iz grofičinega stanovanja vse dragocenosti in jih prodal. Polcija je zdaj utaknila vso lepo družbo z baronom na čelu v luknjo. Evo, tak je dunajski predpust.

Politične vesti

— Radicevci v Sloveniji. Na pustno nedeljo je se sestel v Ljubljani glavni odbor takozvane Zveze kmetijskih ljudstva, ki je obravnaval razne tekoče zadeve. Izdan je bil tudi nekaj komunik, ki veli: »Delegati so odobrili dosedanje politiko sporazuma v državi in tudi v Sloveniji. Zveza ostane še nadalje na dosedanjih političnih linijah in bo posebno delovala na to z vsemi silami, da se sodelovanje Slovencev s Hrvati čim bolj okrepi. Z ozirom na organizacijo je sklenjeno, da se dosedanja zveza reorganizira in pretvori v eno politično stranko. Izvoljena je posebna komisija, ki ima nalogo, da čimprej izdela organizacijski statut. Po veliki noči se sklče v Celje velik zbor, na katerem bo govoril tudi Stepan Radič. Delegati so ugotovili, da se čimbolj širi kmetstvo v Sloveniji.«

— Radovedni smo, kako se bo izmotal g. Stepan Radič. Kakor znano, je obdolžil na svojem agitacijskem potovanju po Dalmaciji finančnega ministra dr. Stojadinovića, da je zakrkal v Parizu v eni sami noči 500.000 frankov. Ker finančnega ministra ni v Beogradu, g. Radiča sprva ni mogel nihče demantirati, zlasti ker je bilo vendarle malo verjetno, da bi si tako hudo obdolžitev kar na lepem izmislil. V Beogradu je svoj očitke omilil v toliko, da je vest o havardnem neuspehu dr. Stojadinovića v Parizu ponesel iz milanskega »Corriere della Sera« in da ni imel namena g. Stojadinovića napadati.

Sedaj pa je ugotovljeno, da »Corriere della Sera« nikoli ni prinesel slične vesti. Končno se je oglasil sam finančni minister dr. Stojadinović iz Washingtona, ki odločno demantira istinitost gornje trditve. S tem je prosvetni minister g. Stepan Radič znova postavljen v neprijetno situacijo in naša javnost je po pravici zelo radovedna, kako se bo izmotal iz afe. Menimo, da ne bo našel drugega izhoda, kakor da blamažo neslavno zamolči ali v beogradskem žargonu rečeno »zabašuri«.

Žena in komunalna politika

V Beogradu se je vršil prijateljski sestanek ženskega pokreta, na katerem je predavala ga Ivanić o vprašanju sodelovanja žene v komunalni politiki. Da je sodelovanje žene v komunalni politiki potrebno, o tem ni dvoma. Saj se komunalna politika tiče napredka mestnega prebivalstva in naloga žene je, da skrbi za napredek rodbine. Najbolje bi bilo, da žene sodelujejo pri komunalnem delu s praviimi strokovnjaki in tehničarji, ker le taki spadata na občinska vodilna mesta. Primerjajoč delo našega ženskstva z ženstvom drugih držav, ugotavlja predavateljica, da je naše žensstvo dokazalo, da je na višku sobodnosti. Ženo treba izenačiti z možem, zlasti glede občinske volilne pravice. S tem, da moški omalovažujejo žene in sestre, si izstavlja slabo pričevalo. Žena naj se bori za svoje pravice. S prošnjami in čakanjem ne bo dosegla ničesar. Treba organizirati ženo po celi državi in izvesti žensko akcijo v Narodni skupščini, pri vladi, pri vseh strankah. Splošno je prepričanje, da mora žena čimprej v komunalno politiko. Žene naj zahtevajo 1. da stopijo v organizirano borbo za občinsko volilno pravico in da jim 2. občine tudi brez glasovalne pravice odstopijo gotova javna dela, kakor urejanje tržišč, jasčito dece in slično. Pri slednji debati so sklenili prirediti shode po državi in propagirati politično akcijo vseh jugoslovanskih ženskih organizacij.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Sreda, 17. februarja: »Naša kri«. F. Certeck, 18. februarja: »Ana Christie«. C. Petek, 19. februarja: Zaprt. Sobota, 20. februarja: Zaprt (ob pol 20. »Deseti brat« v operi).
Nedelja, 21. februarja: Ob 15. »Obrt gospe Warrenove«. Ljudska predstava po značajnih cenah. Izv.
OPERA.
Torek, 16. februarja: Zaprt. Sreda, 17. februarja: »Večni mornar«. Premiera. Izv.
Četrtek, 18. februarja: »Orfej v podzemlju«. Red E.
Petek, 19. februarja: »Tosca«. A.
Sobota, 20. februarja: Ob pol 20. »Deseti brat«. Proslava 50-letnice umetniškega delovanja g. Antona Danila. Izv.
Nedelja, 21. februarja: Ob 15. »Trubadur«. Gostovanje baritonista g. Ertla iz Beograda. Izv.
Ob pol 20. »Deseti brat«. Proslava 50-letnice umetniškega delovanja gosp. Antona Danila. Izv.
Ako ni drugje označeno, se začne predstave v dramskem gledališču ob 20., v operi nem pa ob pol 20.

Danilova proslava

Poleg gledaliških slavnostnih predstav, ki bosta v soboto in nedeljo zvečer tvorili pač kulminacijo jubilejnih proslav našega Danila, najpopularnejšega živečega ljubljanskega umetnika, se bo vršilo njemu na čast še več drugih prireditve. V soboto opoldne bo sprejemal ljubljant v dramskem gledališču čestitke svojih prijateljev, zvečer pred predstavo v gledališču pa mu priredijo ljubljanski pevci podoknico pred stanovanjem v Beethovnovi ulici. Sodelovali bodo pevci vseh ljubljanskih zborov pod vodstvom pevovodje g. Prelovca. Po predstavi se bo vršil komerz.

Premijera v ljubljanski drami

Ana Christie. Drama v treh dejanjih. Spisal Evgen O'Neill. — Poslovenil O. Župancič.

Problem dekleta, ki je šlo skozi prosti-tucijo z neokrnjeno dušo. Če preseka Ana vokal, ki ga je ljubosumnost spleta med njenim očetom in obojevateljem, da sta skor drug drugega ubila, in jima jasno in kratko razodene svojo nedavno preteklost z dostavkom, da pa ograbnost poklica ni dosegla njenega »jaza«, — ji moramo verjeti. Avtor res tako miali in take žene se res dobe.

Saj sovražni pretežna večina onih, ki jih usoda prisili, da se prodajajo, svoj položaj. Toda povadajo jih orej ali slej vendar za-jame splošno prostaštvo, tudi če se ga bra-nijo.

Ana je pa irtvovala telo, a njen duh je bil vedno odvojen in je ostala čista. »Bela grešnica. Pozabiti tudi ne smemo, da je Svedinja, severnjakinja, hči izmed onih vnanje hladnih narodov, ki znajo morda zaplapolati pristneje, globlje, trajneje, nego južnejši ljudje, ki pa se imajo mnogo bolj v ob-lasti. Ne »enčaj spola, nego »fair sex«.

Poleg Ane je pisatelj postavil dva moška značaja. To je prvi njen oče. Starikav, pos-klico primerno zapit lastnik male jadernice, ki prevaža premost med bližnjimi atlantski-mi lukavami Zedinjenih držav. Poštenjak. Za-hčer se pa 15 let ni brigal. Po materini smrti je je poslal k sorodstvu na farmo, kjer jo je kasneje dober stric posilil. Zbežala je, postala je velemesto pustinja, naposled pad-la radi bode v zloglasno hišo. V bolnišnici se je spomnila, da bi okrevajoča šla k skoro pozabljenemu očetu na oddih.

Stari Christopherson je ves polaskan in prav hitro z vso očetovsko ljubosumnostjo zaljubljuje hčer. Sečen je, da ho na stare dni vendar imeti okolo sebe ljubljeno bitle; ničesar neče slišati o zopetni ločitvi.

To perspektivo mu smoti mladi kurjač Mat Burke. Eden onih simpatičnih značajev iz naroda, ki so tipični za gotovo angleško in amerikaško literaturo ter jih ljudje danes posebno tudi v filmu radi gledajo. — Dečko strumnih misli, surov in nežen, zlata otroška duša pod mornarsko neotesanostjo. Privraket zdej ljubi. Ana seveda. Tudi Ana je globoko ganjena in zaljubljuje z enako silo to čisto srce. Toda je prepoštena, da bi ga varala in se mu hoče odreči. Ker nanese prilika, da si oče in ljubimec radi nje stopi-lasda proti z nožem, jo prisili položaj, da jima izpra svojo preteklost.

Oče se še dosti hitro potolaži. Star je in pozna življenje. Zmaga v njem egoizem one vrste staršev, ki mislijo, da naj bodo otroci vedno samo za njih tu, zlasti da jim naj grejejo starost.

Mat pa ne prenese udarca. Ljubezen pa pretresa do mozga in mlad sramec (v zoološkem smislu) je, ki si je privraket iz vse glo-bine čutenje priboril družico. Zdi se sebi, kakor da mu je najsvetšeje polito z gnoj-nico. Ubiti hoče Ano s stolecem, a je ne more, ko se mu sama proži v svoji neskonni bolesti. Njegova nezdržana močkovost pa ga še vedno slepi, da ne zna nanjo gledati drugače, nego z egoizmom spola. Ne zna čisto njene iz ljubezni do njega izvirajoče iskrenosti, ki ga je obvarovala pred poroko z bivšo prostitutko. Polagoma se Matu ne-koliko sanja, da je Ana ravnala plemenito. Ima pa v svoji moški oholosti še vedno pre-pričanje, da je bil razžaljen on. V tej na-pačni logiki se samemu sebi zazdi silno plem-enit, ko se težko prebori do izreka, da je pripravljen Ani — odpustiti!

Videč, da je nikdar ne bo razumel, seže Ana po revolverju. Ko poči strel, se Mat Burke mahoma zave svoje nepravde. Ko se Ana radi njena usmrdca, šele razume, da je res čista duša.

K sreči se Ana ni zadela, ker ji je Mat izvil samokres (to so nerodno igrali; nihče ni vedel, ali se je ustrelila ali ne). Vzela se bosta, kupila hišico, rodila otroke in imela nebesa na svetu.

Co bi se bila Ana ustrelila, bi bil dokaz njene vrednosti isti. Avtor pa, poznavajoč širše občinstvo, ni hotel tragike do konca. Tudi bi bil samomor prenavaden, preizbra-ljen konec. Če je tragično, bi bil moral pisatelj najti kaj novega.

Igra ni, če se ne oziramo na koudljivost predpogoja, ki bi bil pred desetletjem veljal za indiskutabel, prav nič »modernas«. Je pravcata sentimentalna angleška igra med zlatimi srci in v veselje ganljivim koncem. Ne slabo opisana, dasi po priljubljenih, vko-renjenih vzorcih. Dosti psihologije, ki se pa nujna bolj v ravnanju oseb, nego v besedah. Mnogo dogodka in ni refleksij; skoro kakor v filmu. To je amerikaška signatura. A ne slaba. Nazadnje je to, vrhina vsakega dramskega dela. V celoti srednje dobra, toda spretna igra, ki mora zanimati, ali re-simo vedriti široko plasti publike. Za dobre igralce široko hvalečna. Celu Reinhardt jo igra, ker ga je mikala igradba treh glavnih

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 16. februarja 1926; ka-toličani: Julijana, Strahomir; pravoslavni: 3. februarja: Simeon, Ana; muslimani: 3. šabana 1344; židje: 2. adara 5686.

Jutri: Sreda, 17. februarja 1926; katoličani: pepelnica, Julijan; pravoslavni: Isidor 4. februarja; muslimani: 4. šabana 1344; židje: 3. adara 5686.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališče: opera in drama zaprta.

Zbave: »Bajna Indija« 56. maskarada Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu; Kmetka ohect Orjune v areni Narodnega doma; Maskarada društva za zgradbo So-kolskega doma v Šiški in hotelu Bellevue; Družabni večer Sokola I. na Taboru. Ples mesarske zadruge v Kazini. Vse prireditve začne ob 20.

Kino: Matice: »On, ona in Hamlet«; Ljubljanski dvor: »Cvetličarka iz Potsdam-skega trga«, »Komedija ljubavi«. — Čas predstav na plakatih in v inseratih.

DEZURNE LEKARNE.

Torek: Piccoli, Dunajska cesta; Baka-čič, Karlovska cesta.

Sreda: Bahovec, Jurčičev trg; Uster, Sv. Petra cesta.

Solnce zaide danes ob 17.28, vzhajeta jutri ob 6.59 in zaide ob 17.30. Meseec zaide danes ob 22.13 in vzhajeta jutri ob 9.51, zaide ob 23.24.

vlog na globino in fotografiranje teh po-klicnih tipov.

Ano igra Nablocka. Če se mi je pri »Peklju gospe Warrenove« zdelo, da bi ga. Medvedova lahko svoj Angležini prilila vedne hladne rezkosti (pozneje sem videl po-novitev, ki je bila pri njej in vsodni igralcev dosti popolnejša, nego premijera — sploh ena izmed najboljših predstav izra dolgh meseca), bi zelel zdej Nablocki še krep-kejšega povdaranja njene navedene »ile in stanja nad vsiljeno ji usodo. Po gospe Warrenovi in raznih drugih dvomljivih žen-skah (tudi najkrajše je, da ima Nablocka čisto dolgo samo take vloge) je tudi radi ob-činstva potrebno, da ni pri isti igralci in ko je že zopet prostitucija vmes, naposled orijentirano. Sicer je Nablocka močno zani-mala, kakor vselej.

Levar je mladega ljubimca ustvaril krepko in vestno v slogu igre. Tudi vna-jnost je bila značilna. Temperamentni iz-bruh so bili prav mornarski. Gledavce pre-močni samo radi tega, ker je gladišče tako majhno. Tu je težko blaziti, ker bi se iz-gubil vsi pristnosti in neposrednosti.

Cesar je očetu posvetil »vo pozor-nost. Nekoliko še eksperimentiraj. Je imel malo skušeni, ker je vloga kmeneje prevzel. Ni napaden, če ne začne govoriti s stisnje-nim glasom, s katerim rad podčrtava ko-mično stran svojih figur. A tu ni ugodno poskušati s tem sredstvom. Po par pred-stavah bo še vzrasel.

Rakarjeva je svojo vlogo srednje letne zapite žensčine, ki živi po pristanskih bežnicah in je gospodinja ter tudi še ljubica za primitive in neizbirne stareše pomor-ščake, izprala le deloma. Premalo je znala povdariti resnično dobrotočnost to pavalja-ne kreature. Njen režiser se smeh je učin-koval kakor posmehovanje.

Lipah in Medven imata le v 1. ak-tu opravka kot krčmar in natakarni bozme. Tam so tudi še tri male sarče, pismonosci in dva trenotna gosta. Od Lipaha smo po nekaterih začasnih kreacijah pričakovali do-kaj več, nego nam daje odtele... —

Ravnatelj Golia je kot režiser pro-važal debitant. Izbral je personal po mož-nosti primerno in igri dal apartno opremo. Privraket smo videli dekoracijo v obliki pa-lube jadernice, dasi spada k temeljnemu fundusu gledišča. V koliko je Golia dispo-niral glede notranje režije, je težko preso-diti. Mesto besede »dečva«, ki je zgolj kmeti-skogorenjska, bi bila morda za angleško »girl« »eunica« primernejša. Tudi Cankar jo je »uporabil v takem smislu.

»Barvit repertoar v Rusiji. Iz Moskve javljajo, da trenutno prevladuje na ruskem odru »barvit« repertoar. Malo gledališče v Moskvi uprizarja »Rumeni kaftan«, Glasbe-na komedija »Damo v rdečem«, Vasiljevsko gledališče ima na sporedu igro »Črni do-minor«, drama pa »Sino pitico«. Da postane repertoar še bolj pester, se predvaja v kinematografih filma »Rdeči strankarile« ter »Beli molji«. Kritika pravi, da je vse, kar smo našli, »zeleno prazno«.

Jack London:

Roman treh src

Takoj nato se je pojavil pri potoku Alvarez Torres na čelu orožniškega oddelka. Kakor lovski pes, je stikal po tleh in sledil beguncem. Upehni poglavar je jahal zadnji. Vlažni odtisi delavčevih nog na suhem kamenju so takoj opozorili Torresa, da je nekdo pravkar hodil mimo potoka. Kmalu so potegnili delavca iz bližnjega grmovja. Kleče jih je prosil, naj se ga usmilijo. Toda Torres je bil ne-izpros. Hotel je vedeti, kje so begunci.

Delavec ni hotel priznati, da jih je videl. Kljub temu, da jih je izdal in da je bil kaznovan, se je oglasil v njem čut hvalečnosti za uslugo, ki mu jo je storil Francis. Izjavil je Torresu, da je videl be-gunce zadnjič takrat, ko mu je namignil, kam so krenili. Torres mu seveda ni verjel. Začel ga je ne-usmiljeno pretepati. Zdelo se je, da njegova palica ne bo nehala udrihati po nesrečnih delavčevih glavah dotlej, dokler Torres ne izve, kam so krenili be-gunci. In ker je bil delavec na vse zadnje že od-rojstva nesrečno, od vseh zaničevano bitje, so ga Torresovi udarci naposled prisilili, da je znova izdal begunce. Pokazal je Torresu pot, da si reši vsaj golo življenje.

Toda to je bil samo začetek njegove nesreče. Komaj je drugi izdal begunce in komaj se je pri-pravil, da bi pobegnil v gore, se je pojavil plemič s sosedi in njihovimi pazniki, ki jih je poklical na pomoč, da ujame upornega delavca.

— Moja deon, senori. — je vzkliznil plemič in

pognal konja proti Torresovemu spremstvu. — S — Zakaj bi ga ne smeli mučiti? — je vprašal poglavar.

— Zato, ker je moj. Edino jaz imam pravico, mučiti ga, in to pravico si hočem pridržati. Peon se je splazil po vseh štirih k poglavarje-vim nogam in začel za božjo voljo prositi, naj ga nikar ne izroči razžaljenemu gospodarju. Toda si-romak je prosil usmiljenja tam, kjer je bila samo brezsrčnost.

— Prav pravite, senor. — je dejal poglavar ple-miču. — Vračamo vam to mrcino. Delavec je vaša last in mi moramo privatno lastnino spoštovati. Si-cer ga pa itak ne potrebujemo. In vendar je ime-niten dečko, senor. Storiš je nekaj, česar ni storil še noben peon, odkar obstoja Panama. V enem dnevu je namreč dvakrat govoril resnico.

Peonu so zvezali spredaj roke in ga privezali k paznikovemu sedlu. Tako je moral siromak ro-mati nazaj na tlako. V duši je bil prepričan, da so bile vse strašne muke samo neznamen del tega, kar ga še čaka. In najbrž se moč ni motil. Ko je pri-spel njegov gospodar s svojimi prijatelji do planta-cije, so privezali nesrečnega kakor živinče k ogra-ji iz bodeče žice, sami pa so se napotili v naselbino k zajtrku. Po teh pripravah peon ni več dvomil, da ga čakajo strašne muke. Ozrl se je na bodečo žico in šepasto kobilo, ki se je pasla v bližini, in takoj se je odločil za zadnji poskus. Žica se mu je sicer zapčila v kožo, vendar jo je pa po dolgem sicer-devanju prepilil, odvezal kobilo, skočil nanjo in od-dirjal proti Kordillerom, kjer se je hotel skriti in rešiti življenje.

II. DEL.

IX.

Francis je kmalu dohitel svoje tovariše in v ve-selem pogovoru so skupaj nadaljevali pot.

— Tu v džunglah so pa dolarji res popolnoma odveč. — je dražil Henry Francis. — Niti spočitih konj ne moremo kupiti. niti teh, ki jih imamo, ne moremo z dolarji izlečiti, dasi sem prepričan, da so se nalezi kuge.

— Še nikoli nisem bil v takem kraju, kjer bi denar ne imel svoje vrednosti, — je ugovarjal Francis.

— Najbrž se da za denar dobiti celo v peklu požirek vode. — se je zasmel Henry.

Leoncie je zaploskala z rokami.

— To mi ni znano. — je dejal Francis. — V peklu pa res še nisem bil.

Tudi ta odgovor je bil Leoncie tako všeč, da je zaploskala.

— Naj bo že kakorkoli, jaz ostanem pri svo-jem in hočem spraviti denar v veljavo celo tu v džunglah. Takoj vam dokazem. — je nadaljeval Francis in odvezal vročo z denarijem od sedla, — kaj se pravi imeti toliko denarja. Kar nadaljujte pot, kmalu vas zopet dohitim!

— Meni morate povedati, kaj nameravate z denarijem. — se je oglasila Leoncie. Nagnala se je k njemu in Francis ji je zašepetal na uho nekaj, kar je moralo biti zelo duhovito, ker se je na ves glas zasmelja. Henry se je v tem pogovoru z Enrico in njegovimi sinovi. Jezilo ga je, da je tako bedasto ljubosumen.

Predno so zavili za bližnje grmovje, so se

ozrli in opazili, kako si Francis s svinčnikom ne-kaj beleži v notes. To, kar je napisal, je bilo sicer kratko, zato pa tem večjega pomena. Napisal je namreč številko 50. Odrtnal je listek, ga položil sredi trate na najbolj vidnem kraju in položil nanj srebrn dolar. Nato je vzel iz vreče še 49 dolarjev ter jih razmetal okrog prvega. Past je bila nastavljena in Francis se je smeje napotil za svojimi to-variši, ki jih je kmalu dohitel.

Augustino, tisti orožnik, ki je zelo malo go-voril, kadar je bil trezen, v pijanosti pa na dolgo in široko razlagal, da je molk zlata vreden, je šel pred odredom s povešeno glavo, kakor bi volal stopinje beguncev. Tako je njegovo bistro oko prvo opazilo srebrn dolar na lističu papirja. Dolar je vtaknil hitro v žep, listek pa izročil poglavarju. Torres se je nagnil čez njegovo ramo in skupaj sta prečitala mistično številko 50. Poglavar je vrgel listek proč in hotel nadaljevati pot. Augu-stino pa je pobral listek in začel razmišljati, kaj bi pomenila ta zagonetna številka. Še vedno je razmišljal, ko se je naenkrat razlegel v bližini vzkliz presenečenja. Drugi orožnik Rafael je našel namreč še en dolar. In Augustino je takoj razumel, kaj pomeni številka 50. Tu v razpolože vsakomur, kdor jih hoče iskati. Naglo je vrgel listek proč in začel po vseh štirih iskati dolarje. Tudi drugi orožniki so sledili njegovemu zgledu. Nastal je prepir, vlik in krik, Torres in poglavar sta pa za-mnami preklinjala in prosila orožnike, naj hite za begunci.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 16. februarja 1926.

— **Posest pri zmanjšanju ministra.** Včeraj 15. t. m. so posestili zmanjšana ministra dr. Nimčiča skupno angleški poslanik Gu-nard, francoski poslanik Grenard in italijanski poslanik Bodrero. Naglašajo, da je bil ta posest v zvezi s Radičevim afero radi papeškega nuncija Pellegrinetti.

— **Proti ukinitvi ministrstva za socialno politiko.** V Beogradu so se dni zborovale socialistične sindikalne organizacije. Skladno je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da se ne ukine ministrstvo za socialno politiko. V resoluciji omenjajo, da bi pomenila ukinitve tega ministrstva velik udarec za delavstvo, ki bi s tem izgubilo edini forum, kjer more delavstvo izvoliti socialne svoje zahteve.

— **Nova izpraševalna komisija za profesorje.** Prosvetni minister Stepan Radič je imenoval novo izpraševalno komisijo za profesorje v Zagrebu. Predsednik nove komisije je dr. Djuro Kerber, podpredsednik dr. Vale Vuk.

— **Povratek poljedelskega ministra.** Poljedelski minister dr. Vasa Jovanović se je vrnil včeraj dopoldne iz Bihaca v Beograd.

— **Ukaz v prosvetnem ministrstvu.** V prosvetnem ministrstvu so pripravili novi ukaz o prenehanju profesorjev in učiteljev. Cim se vrne Stepan Radič v Beograd, predloži ta ukaz kralju v podpis.

— **Pediatrska klinika v Zagrebu.** Ministrstvo narodnega zdravja je odredilo, naj se takoj prične z gradnjo pediatrske klinike v Zagrebu. Za dovršenje te gradnje in za notranje instalacije je odoben kredit 1.800.000 Din.

— **Napredovanje železniških činovnikov.** V ministrstvu saobračaja so podpisali številni ukazi o napredovanju činovnikov vseh železniških direktij v višjo skupino v smislu činovniškega zakona.

— **Novi vseučiliški zakon.** Prosvetni minister Stepan Radič biva sedaj v Zagrebu in je priredil pri velikem županu konferenco, na kateri so razpravljali o načrtu zakona glede univerz. V kratkem bo hlae že sestavljena definitivna redakcija tega zakona.

— **Železniški tarifni odbor.** Novo imenovani tarifni odbor pri prometnem ministrstvu se sestane 27. t. m. in prične z revizijo železniških tarifov za blago tranzitne tarife in pristajniške tarife.

— **Zmanjšanje poštne tarif.** Minister pošte in brzojava dr. Superina je izjavil, da poštno ministrstvo proučava vprašanje znižanja poštne, brzojavne in telefonske tarif. Poštni minister obeta, da se to znižanje izvede v najkrajšem času.

— **Podpora za ljudske šole v Sloveniji.** Po poročilih iz Beograda je prosvetni minister Stepan Radič podpisal ukaz o državnem podpori stroškom štolskim občinam v Sloveniji iz kreditov v zadnjih proračunskih dvajsetih letih. Gre za 20 novih ljudskih šol v Sloveniji.

— **Nov list v Vrhu.** V Vrhu prične te dni izhajati nov list »Banatske Novine«. List se bo pečal v prvi vrsti z gospodarskim življenjem Banata.

— **Posebna gledališka komisija.** Po naredbi prosvetnega ministra je sestavljena v prosvetnem ministrstvu posebna komisija, kateri sta pridružena pomočnik prosvetnega ministra dr. Andrič ter inšpektor oz. referent za narodna gledališča Milutin Cekić. Komisija ima nalogo, da prouči umetniško, upravno in finančno stran naših narodnih gledališč v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani in da o tem predloži temeljno poročilo. Komisija odpušča najprej ta teden v Zagreb, kjer ostane dva dni in nato v Ljubljano, od koder se prihodnji teden povrne nazaj v Beograd.

— **Izprave ljubljanske kolonije ruskih emigrantov.** Poročali smo že o kongresu ruskih emigrantov v Parizu. Ta kongres se bo vršil 15. marca in ne 15. februarja, kakor je bilo prvotno sklenjeno. Ljubljanska kolonija opozarja vse ruske emigrante v Sloveniji na volitve delegatov za kongres v Parizu, ki bodo 21. februarja od 10.—12. ure v prostorih uprave (Jurčičev trg št. 3). Vse informacije o volitvah daje uprava kolonije.

— **Velika glasbena senzacija v Zagrebu.** Tekom prihodnjega meseca posest Zakreb danes morda najslavnejši skladatelj sveta, Rus Igor Stravinski. Pri ti priliki bo Stravinski izvajal svoje najnovejše kompozicije. Stravinski se momentano nahaja na Dunaju, kjer prisotujevje vzporedno opere »Voljska zgodba«. Prihod Stravinskega v Zagreb je vsekakor visoko odklikovanje našega glasbenega sveta in velik pomemben datum za vse naše bodoče glasbeno življenje. Kazalo bi, potrditi se, da dobimo Stravinskega tudi v Ljubljano. Da bi bila velika Unionska dvorana v tem slučaju polna, menda nihče ne dvomi.

— **Kongres esperantistov v Mariboru.** Zveza jugoslovenskih esperantistov v Beogradu je odločila, da se vrši letošnji kongres esperantistov v Mariboru za binkošne praznike tega leta. Tega kongresa se udeležijo tudi zasedalniki esperantistov iz inozemstva.

— **Francosko odklikovanje.** Predsednik Francoske republike je odklikoval bivšega načelnika oddelka za javno varnost v notranjem ministrstvu Vaso Lazarevića z redom častne legije. Včeraj je to odklikovanje odklikovancu na svečan način izročil francoski vojaški ataše.

— **Zakon o prometnem obseju.** V Beogradu zboruje že več dni glavni odbor Zveze jugoslovenskih nacionalističnih železničarjev in razpravlja o novem načrtu zakona glede prometnega obseja. Železničarji so k vladinemu načrtu pristavili več pripomb in bodo svoje formulirane predloge predložili prometnemu ministru.

— **Napredovanje činovnikov.** V pravosodnem ministrstvu pripravljajo velik ukaz, na podlagi katerega se izvrši napredovanje večjega števila sodnikov v Sloveniji. Sodni-

nem lokalu v Ljubljani, Kongresni trg 1, II. nadstropje (poslopje »Kazine«). Predavatelj bo g. dr. ing. Miroslav Kasal g. »Eksperimentalnem reševanju statično nedolocen sistemov z uporabo aparature Nupubest«. Vabljeni so člani in po njih vpeljeni gostje. — Upravni odbor.

— **Čevlarska obrtna združenja v Ljubljani.** Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 8. do 14. februarja beleži to-le statistiko: Umrlo je 22 oseb, 14 moških in 8 žensk (tujevi 11). Smrti vzroki: jetnika na sopilih 3, druge oblike jetike 2, bolezen na srcu 4, pljučnica 3, prirojena slabost 3, starost 4, samomor 1, druge bolezni 2. Med tem časom se je rodilo 28 otrok, 13 dečkov in 15 deklic (2 mrtvorojeni). Naznanje nalezljive bolezni: ošpice 2, davica 1, nalezljivo vnetje možgan 2, šen 1.

— **V društvu »Soča« predava v soboto, 20. t. m. v salonu pri Levu univ. prof. g. dr. Lampert Ehrlich o temi: »Koroško vprašanje na mirovni konferenci v Parizu«. K temu aktualnemu predavanju vabimo »Sočane«, dobrodošli pa so nam vsi prijatelji, zlasti oni iz zasedene Koroške. Začetek ob 21. zvečer. Vstop vsem prost.**

— **»Hera« stavbna registr. zadr. z o. z. vabi g. zadr. na sestanek, ki se vrši v soboto, 18. t. m. točno ob 20. uri v salonu restavracije pri Levu na Gosposvetski cesti. Poročilo o nakupu stavbnih parcel in o gradnji hiš v nastopajoči sezoni. Važno. — Načelstvo.**

— **Otroške oblike. Kristof-Bužar.** — **Iz znamenja noža.** V ljubljansko bolnico so včeraj pripeljali smrtno poškodovanega železnega posestnika Josipa Petroviča iz Hotedersice. Posestnik Petrovič se je vračal v nedeljo 14. t. m. okoli 1 ure zjutraj z veselice domov. Na poti ga je napadel Karel Menart iz Hotedersice in ga znožem sunil v trebuh. Petrovič je nezavesten obšel na lico mesta. Njegovo stanje je brezupno.

— **Poklešen samomor.** Včeraj se je v Ljubljani zastupila z neznanim praški trgovska vajenka B. C. Prepeljani so jo z rešilnim vozom v bolnico, kjer so ji izprali želodec. Dekle je že izven vsake nevarnosti.

— **Zagonaten strel v Wolfvoji ulici.** Snoci okoli 18 in četrta je stal letni mehanik vajenec Mirko Malič v Wolfvoji ulici na prostoru med trgovino Klein in zlatarjem Zupancem. Čakal je na svojega prijatelja. Nenadoma pa je v veži, kjer se nahaja fotograf Kunc, počil strel. Kroga manjšega kalibra je zadela Maliča v desno stran lica, ga ožgala po obrazu in končno obšla od ošesom. Maliča so prepeljali v bolnico. Njegove poškodbe niso težke naravi. Kdo je streljal, doslej še ni ugotovljeno.

— **Izlet avtomobila.** Na cesti med Mednom in St. Vidom je bil včeraj od avtomobila povozen 66 letni proslak Josip Skufca, Starša so s težkimi poškodbami pripeljali v ljubljansko bolnico. Njegovo stanje je brezupno. Za ubežnim neuprednim šoferjem polvedujejo oblasti.

Iz Celja.

— **Nesreča na progi.** V nedeljo popoldne je brzovlak na prehodu v Čretu povozil 80letno, gluho zasebnico Francisko Členskik iz Čreta. Ko sta se križala na prehodu dva vlaka se je hotela izogniti enemu, a je pri tem prišla pod drugega.

— **Delavska »Orjuna«** se je v nedeljo popoldne ustanovila v Gaberju v celisti okolici Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo lepo število delavcev in drugega občinstva.

— **Politična šola se vrši v Celju v dneih 20., 21. in 22. februarja.** Ose kraljeve organizacije SDS celjskega okrožja, ki se niso priključile gotovec, naj storijo to takoli. — Gojenci se morajo ogledati v soboto ob pol 8. uri v klubovi sobi Celjskega doma.

— **Sokolska maškera.** V nedeljo zvečer se je v Celjskem domu vršila tradicionalna prireditev Celjskega Sokola, vsakoletna sokolska maškera. Obisk priredive je bil lep, tudi zabava je bila prijetna. V lepo dekorirani dvorani so plesali in plesalke ob zvokih ljubljanske železničarske godbe imeli dovolj zabave, neple-salci pa pri dobri kapilici. Ples se vodil predsednik kluba plesovodji g. Ljudevit Černe iz Ljubljane.

— **Koncert.** Društvo »Drava« iz Maribora priredi v Celju koncert dne 18. marca. Izvajala se bo Sattnerjeva »Jefteleva prirega« s soli in orkestrom. Na koncertu bo sodelovali tudi operni basist g. Rumpelj iz Ljubljane. Razven tega se bodo na koncertu izvajale tudi najmodernejše skladbe za ženski, moški in mešani zbor.

— **Srebrno poroko obhajata** v sredo, dne 17. t. m. Franc Markič, pek. moister in Marieta Markič, njegova soproga v krogu svoje družine. Jublilantom iskreno čestitamo!

— **Splošnega ženskega društva rodni občni zbor** z običajnim dnevnim redom je v nedeljo, 28. t. m. ob 4. pop. v društvenih prostorih. Rimska cesta 9. 209n

— **Splošnega ženskega društva celja** v sredo, 17. t. m. ob 5. pop. Rimska c. 9. Članice in zastopnice drugih ženskih organizacij dobrodošle. 210n

— **Kavarna »Slo«** ostane od torika na sredo to je od 16. na 17. t. m. celo moč odprta. 211n

— **Udruženje jugoslovenskih inženjra i arhitekta** — Sekcija Ljubljana priredi 7. strokovno predavanje in petek, dne 19. februarja 1926 ob 20. uri v svojem družab-

Širom domovine

Smrtna obsodba v Varaždinu — Strašna nesreča v Prnjavoru. — Samomori v Zagrebu. — Smrt pod tramvajem.

Pred sodiščem v Varaždinu se je 12 t. m. vršila razprava proti Antunu Gradičeku iz Marušovca in Miju Škariku iz Biljeva. Ob tožena sta bila zločina zavržnega umora gospodarskega referenta Adolfa Lampila v Marušovcu.

Dne 3. januarja t. l. se je vračal gospodarski referent Adolf Lampel iz dopusta v Maruševac, kjer je bil uslužben pri državnem sekvestru na posestvu viteza Pongraca. Vračal se je okoli 19 na vozu domov. V bližini sela Calinec sta nenadoma skočili pred voz dve moški osebi. Prvi je od zadaj skočil na voz in ga dvakrat s sekuro udaril po glavi. Smrtno ranjeni Lampel je padel z voza na tla, tu pa ga je drugi napadalec udaril s kolom po glavi. S pomočjo policijskega psa so orožniki kmalu izsledili storilca ter prijeli Antona Gradička in Mija Škarika. Umor sta izvršila iz osvete, ker je Lampel kot upravitelj sekvestra odpustil iz službe včeta Gradička, ki je bil že star in ne-sposoben za delo.

Gradiček je bil obsojen na smrt na večalih, mladoletnik Škarika pa na 15 let težke ječe. Oba obtoženca sta vložila ničnostno pritožbo. Obsojeni Gradiček pri razpravi ni pokazal nikakega kesanja. Nasprotno je povdarjal, da bi Lampila ubil 14 dni kasneje, če ga ne bi ubil kritičnega dne. Zato je bil obsojen na smrt na večalih, dasiravno ga sam ni pobij do smrti.

Žena posestnika Petra Raginskega iz sela Gumjere pri Prnjavoru v Bosni je doma rad štedilnikom sušila konopljo. Ker je bilo premočno zakurjeno, se je konoplja vnela. Plamen je nenadoma objel neprevidno ženo ter njene štiri

otroke, nahajajoče se v bližini peči. Peter Raginski je bil isti hip izven hiše. Ko je čul obupne krike v hiši, je naglo vstopil. Nudil se mu je grozen prizor. Žena in vsi štiri otroci so goreli kakor žive bakle. Nesrečni oče je naglo pograbil svoje otroke in jih vlekel na plano. Pomoč nesrečni deci pa je bila prepozna. Trije otroci so takoj podlegli zadoblenim poškodbam, ženo in 7 letnega dečka na so morali prepeljati v bolnico. Oba imata strašno opekline in je malo upanja, da okrevata.

V nedeljo zvečer je skočil s savskega mostu pri Zagrebu v Savo brivski pomočnik Franjo Miše, star 45 let. Miše je bil zadnje čase brez posla, poleg tega pa bolan. Zato ni čuda, da ga je oboje natrlo v smrt. Tekom dveh dni so bili v Zagrebu trije smrtni slučaji. Neka starica se je obesila, brivski pomočnik je skočil v vodo in na stopnicah »Izseljeniškega urada« je premilil človek, ki se je po dolgem bivanju v Ameriki vračal domov.

V nedeljo okoli 17. se je v Beogradu primerila težka tramvajska nesreča. Na progi Terazija-Smederevski Gigan, tik pred palačo Izvozne banke, je tramvaj povozil nekega mladeniča. Voz je nesrečnemu zmečkal obe nogi. Voznik ni čul krike ponesrečenega in zato ni voza ustavil. Tramvaj je mladeniča vlekel še deset metrov daleč. Ko se je voz ustavil je rajonski orožnik s pomočjo pasantov potegnil strašno razmesarjeno truplo izpod voza. Identitete ponesrečenega niso ugotovili. Nesreča mladega človeka je povsod vzbudila splošno sočutje.

Sport

Zaključek mednarodnih smučarskih tekem.

V soboto so se vršile v Starem Smokovcu zadnje tekme v mednarodni vojaški smučarski konkurenci. Tekmovali so v smučanju na 7 km z zaprekami. Kolikor je razvidno iz doslejših vesti, se Jugoslovenci te tekme niso udeležili. Zmagal je zopet Čeh Nemecky.

Radi neudeležbe na tej tekmi so padli Jugoslovenci, ki so bili poprej v končni klasifikaciji na 4. mestu, na zadnje mesto. Klasifikacija je naslednja: 1. Češkoslovaška 223,9 točk, 2. Poljska 166,70, 3. Francija 138,21, 4. Rumunija 104,82, 5. Jugoslavija 90,91 točk.

V nedeljo so se vršile še tekme v skokih, ki pa niso bile predpisane in se zato niso vštete v končno klasifikacijo. Rezultati še ne vemo.

— **Iz ljubljanskega nogometnega pod-saveza.** K včerajšnji tozadevni notici, ki pa nam je seveda ni poslal LNP, kakor so hoteli nekateri sklepati iz naslova, nam poročata danes upravni odbor LNP, da dosedaj še ni prejel zahteve po sklicanju izrednega občnega zbora. Daleje izjavlja upravni odbor, da smatra za svoje dolžnost, opozoriti včlanjene klube na neprijetne posledice, ki jih lahko zadenejo, ako »nasledajo clementni, ki ruje proti sedanjemu vodstvu LNP, da bi se sami polastili oblasti v tej organizaciji. — Objavljamo to, ne da bi se spuščali v podrobnejšo razpravo, ki si jo hočemo prihraniti za kasnejši čas.

— **Svetovna prvenstva v drsanju.** V Sportpalastu v Berlinu so se v nedeljo 15. t. m. vršile tekme za svetovno prvenstvo v drsanju za gospode in za drsanje parov. Naslov svetovnega prvaka si je priporil zopet inž. Böchl (Wiener Eislaufverein). Drugi je bil dr. Prusseker (Cottage Eislaufverein). Tretje mesto si je priporil Anglež Page, četrto Naneer Rittberger, peto Čeh Sliva in šest Belgijec Zecbroeck. V parnem drsanju si je priporila svetovno prvenstvo francoska dvojica Joly-Brunnet. Dunajčana Wiedegga. Szabo, ki sta bila svetovna prvaka zadnja tri leta zaporedoma, sta si zdaj priporila komaj tri mesta, kar je vzbudilo med sportniki pravo senzacijo.

— **Prvenstvene tekme sarajevskega podsaveza.** SNP je izžrel prvenstvene tekme pomladne sezone. Najinteresnejše tekme se vrši: 4. marca Hajduk-Sarajevski, 14. marca Slavija-Sask, 21. marca Hajduk-Slavija, 28. marca Sask-Sarajevski, 28. aprila Slavija-Sarajevski.

— **Prehodi zagrebških nogometašev.** Potoki, center v rezervnem moštvu Gradjanskega, se je vrnil v matični klub »Uškok«. Buhle, leva spojka, je izstopil iz Gradjanskega in se vrnil v »Derby«. Sport

niki obsojajo Bubljev korak, ker si je z izstopom onemogočil sistematični trening. — Božiček, vratar »Sparta«, je prestopil v »Croatia«.

— **Spitski nogomet.** Prvenstvene in pokalne tekme SNP prično februarja in se nadaljujejo meseca marca in aprila. V prvenstvenih tekmah sodeluje tudi novo ustanovljeni »Amateri«. Mednarodno sezono otvoril Hajduk v Veliki Noči z otvoritvijo tribun, ki so lani pogorele. Maja meseca slavi Hajduk svojo 15letnico. Spitska reprezentanca in Hajduk priredita tekmo leta 1926 tri večje turneje.

Današnje vreme.

— **Bohinjska Bistrica** ob 7. zjutraj. Temperatura + 4° C; za zimski sport neugodno.

— **Kranjska gora** ob 7. zjutraj. Temperatura — 1° C; barometer stoji mirno, brez oblačov, toda še megleno. sneja 10 cm, sren, saninec ugoden.

Jugoslovenska razstava turistike in narodne umetnosti v Pragi

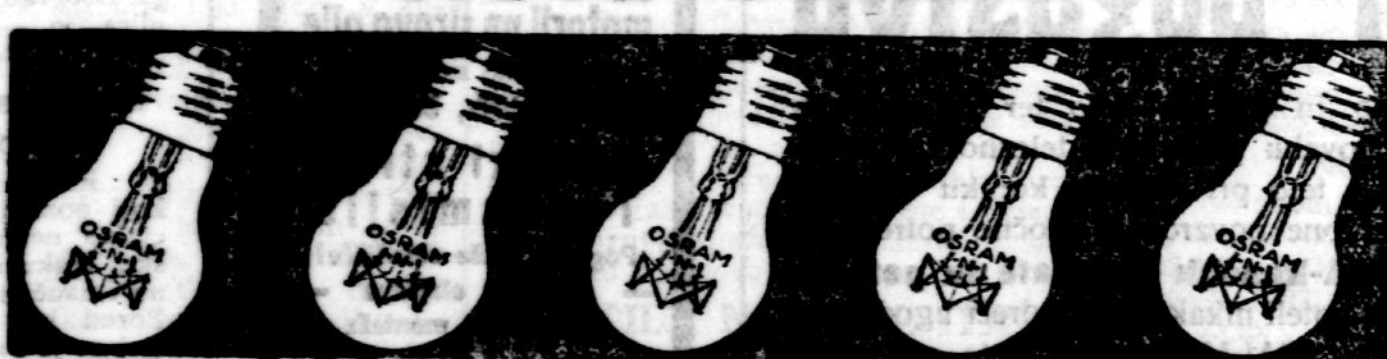
Češkoslovaško-jugoslovenska liga in Jadranska straža v Pragi nameravata prirediti letos s sodelovanjem našega generalnega konzulata v Pragi razstavo turistike in narodne umetnosti. Razstava se bo vršila, kakor je projektirano, na praskem velesejmu meseca marca in se bo nadaljevala na kmetijski razstavi meseca maja ter na sokolski razstavi meseca junija. Zaključila se bo ob zaključku sokolskih svečanosti začetkom julija t. l. V času od zaključanja velesejma do otvoritve kmetijske razstave, nadalje od zaključanja te razstave do otvoritve sokolske razstave bodo izdelki razstavljeni nekaj časa na kaki šoli v Pragi, v gotovem času pa se bo skušalo prirediti razstavo navedenih predmetov v Plzinu in eventuelno tudi v Brnu in Bratislavi.

Namen razstave je propaganda našega turizma. Da bi ta razstava imela čimveč privlačne sile, ji je priključena tudi folkloristična sekcija. V tej sekciji bi se poleg nekaj tipov narodnih noš v prvi vrsti razstavila tudi ženska ročna dela, iligranski in kujundarijski izdelki in to specialno za prodajo.

Interesanti, ki bi hoteli pri tej razstavi sodelovati in se je udeležiti, naj se za tozadevne informacije obrnejo aerosredno na naslov: Jugoslovenska izložba turistike i narodne umetnosti, Praha II, Nikolandska 7. (Češkoslovensko-Jihoslovenska Liga).

Darujte za sokolski Tabor!

Nova Osram

enotna svetiljka bodočnosti. Pastir na novo obliko bruske!

Gospodarstvo

Konferenca zastopnikov mlinarske industrije

Pod predsedstvom Ignata Bajlonija se je vršila v nedeljo v Centrali industrijskih korporacij konferenca delegatov vseh korporacij mlinarske industrije v naši državi. Prometno ministrstvo je zastopal na konferenci šef tarifnega oddelka Cugmus, ki je podrobno pojasnil stališče države glede na aktualno tarifno vprašanje. Nedeljska konferenca je bila prav za prav nadaljevanje konference, ki se je vršila 21. oktobra 1925. Namen te konference je bil ugotoviti efekt nove tarife na žito in moko in medsebojno razmerje mlinov v naši državi. Centralna uprava Udruženja mlinarjev je zbrala ta čas ves material in tajnik Miličević je v predeljo obširno poročal o položaju mlinarske industrije.

Med debato je bil stavljen predlog, naj bi se sedanji tarifni režim zamenjal s principom reekspedicije o. s. n. s. konkretnim relativiranjem tarife. Ta predlog so sprejeli vsi delegati razen zastopnika slov. mlina. Industrije. Če bi se namreč uveljavil ta princip, bi bila Slovenija radi svoje zemljepisne lege težko prizadeta. Zastopnik slovenske mlinarske industrije je svoje stališče pojasnil, nakar so vsi delegati pristali na te argumente in sklenili, da se eventualna škoda, ki bi jo imela slovenska mlinarska industrija, ublaži z izrednimi ukrepi. Zborovanje je pooblastilo centralno upravo, naj predloži prihodnjemu običnemu zboru v zmislu sklepov na nedeljskem sejanju predmetno resolucijo. Dokler pa princip reekspedicije ne stoji v veljavo, ostane v veljavi sedanja tarifa na moko in žito. Kapaciteta celokupne naše mlinarske industrije znaša 900 vagonov moke dnevno. Mlinov, večjih in manjših, je v Jugoslaviji okrog 1000. Največ jih je v Voivodini in na Hrvaškem. Nedeljske konference se je udeležilo 20 delegatov iz raznih krajev države.

—g Elaborat s proračunom za pohištvo novega oficirskega doma v Skopju. Komanda III. armijske oblasti (intendantura) v Skopju pozivlja tvorničarje pohištva, ki pridejo v poštev za izdelavo umetniškega pohištva, da izdelajo elaborat s proračunom za pohištvo novega oficirskega doma, ki se gradi v Skopju in bo dovršen predvidoma do konca tega leta. Elaboratu je po možnosti priložiti slike in načrte pohištva — vsaj glavnih predmetov — tako da bo mogoče iz njega ustvariti si pravo sliko tako o stilu kakor o vrsti in ceni pohištva ter ga je poplati zgoraj navedeni komandi najkasneje do 14. marca t. l. Poziv na licitacijo za svoječasno nabavo navedenega pohištva bo objavljen v »Službenih Novinah« in dostavljen tudi tiskom, ki bodo izdelale elaborat in načrt. Seznam potrebnega pohištva je interesentom na razpolago v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo, kjer si ga morejo interesi med uradnimi urami osebno ogledati.

—g Trgovine z žitom propadajo. V Voivodini je prišlo zadnje leto v konkurz 12 veletrgovin z žitom. Vzrok je ponesrečena spekulacija.

—g Načrt za ustanovitev enotne »Vojvodinske trgovsko-obrtniške zbornice«. Da bi se gospodarsko življenje Vojvodine koncentriralo, je bila sprožena misel, naj se Trgovski obrtniški zbornici v Novem Sadu in Velikem Bečkereku združite v eno pod imenom »Vojvodinska trgovsko-obrtniška zbornica v Novem Sadu. Področje te zbornice bi se raztezalo tudi na Srem do Osijeka, dočim bi spadala Baranja pod osješko zbornico.

—g Osnova zakona o neposrednih davkih. Povodom vesti o nekaterih spremembah v osnovi zakona o neposrednih davkih, o katerem razpravlja zdaj ministrski svet, se je obrnila zagrebška trgovska in obrtniška zbornica na generalno direkcijo neposrednih davkov v Beogradu, da dobi avtentične informacije. Glasom odgovora iz Beograda je posebni odbor ministrskega sveta proučil to osnovo in zdaj bo plenum ministrskega sveta razpravljal o vseh spornih odredbah. Nato bo generalna direkcija neposrednih davkov objavila končno besedilo cele osnove, tako da bodo lahko gospodarske korporacije pravočasno poslane svoje predloge finančnemu ministru, odnosno Narodni skupščini.

—g Zakon o vinu. Poljedelsko ministrstvo pripravila zakon o vinu za vso državo. Na razna vprašanja je ministrstvo odgovorilo, da bo ta zakon v kratkem razmožen in razposlan interesiranim gospodarskim organizacijam na vpogled.

—g Ustanovitev mednarodnega trgovskega odbora. Zveza narodov pripravlja mednarodno konferenco o gospodarsko-finančnih problemih. L. 1926 se je vršila prva taka konferenca, ki je dosegla lepe uspehe. Zato je mednarodna Trgovska zbornica sklenila, da se ustanovi mednarodni odbor za proučevanje vseh aktualnih problemov. Od naših trgovskih zbornic se zahteva, da odrede pet članov, ki bi zastopali našo državo v omenjenem odboru. Proučiti se imajo v prvi vrsti ovire v mednarodnem trgovinskem prometu in carinski problemi.

—g Velik uspeh obrtniške razstave v Beogradu. V nedeljo dopoldne je bila otvorjena v Beogradu velika razstava obrtniških vajencev. Ze prvi dan je postilo razstav o okrog 15.000 oseb. Malone vsi razstavljeni izdelki so že razprodani. Razstava bo trajala osem dni.

VI BODETE VEROVALI

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih, ako kupite eden par. Dobivate se v vseh prodajalnicah.

—g Konferenca gospodarskih krogov v Subotici. V Subotici se je vršila v nedeljo konferenca gospodarskih krogov, na kateri se je razpravljalo o gospodarski krizi, ki ogroža tudi Vojvodino. Po daljši debati je bila sprejeta resolucija, v kateri se pozivajo narodni poslanci, naj posredujejo pri vladi, da ustreže vsem upravičnim željam in zahtevam vojudinskih gospodarskih krogov.

—g Naši izvozniki bukovih drv za zblizanje s Češkoslovaško. Češkoslovaška bukovna drva so povsem izpodrinila z nemškega trga naša drva. Izvoz bukovih drv je padel v Bosni za 50%, kar pomeni, da ima naša lesna trgovina okrog 3.000.000 Din škode. Zato so pokrenili lesni trgovci akcijo za zblizanje s Češkoslovaškimi izvozniki. Namen te akcije je razdelitev prodajnih področij, da bi bila konkurenca izključena.

—g Zlata valuta na Finskem. Začetkom letošnjega leta je stopil na Finskem v veljavo zakon o uvedbi zlate valute. Finska marka ostane še nadalje kot novčana ednica. Njena pariteta napram dolarju znaša 39,70. Dosedanje novčnice bodo zamenjane.

To in ono

Jeklene hiše v Angliji

V londonskem parlamentu so obravnavali načrt vlade glede gradnje jeklenih hiš. Bitka se je bila med dvema predlogoma. Na eni strani predlog vlade za gradnjo malih, jeklenih hiš, na drugi strani predlog delavskih poslancev, ki so zagovarjali kamnite hiše.

Vladnemu načrtu so nasprotovali delavske organizacije in energično zagovarjale kamnite hiše, zahtevajoč za svoji eventualni pristane na jeklene hiše gotovo ugodnosti medz in delovnega časa. Vlada je vsled tega odobrila ustanovitev poldržavne družbe, ki bo gradila jeklene hiše po načrtu inž. Weira. Angliške Trade Unions, ki združujejo skoro vse angleško strokovno delavstvo, so se vladnemu načrtu do skrajnosti upirale, češ da bi gradnja jeklenih hiš hudo oškodovala zidarje in druge stavbne delavce, da bi po drugi strani vendarle omogočila delo gotovemu številu brezposelnih delavcev. Pri gradnji jeklenih hiš lahko sodeluje tudi neizkušeni in neizolani delavci, da le izvršuje navodila inženjerjev.

Najbolj je vladnemu načrtu nasprotoval bivši laburistični minister Weatley. Po daljši debati je uvidel vodja angleškega delavstva, Macdonald, da vztrajna kritika in odklanjanje vladnega načrta lahko celo akcijo cenjenih hiš vrže v vodo in je zato izjavil, da pristane na vladni načrt.

Vlada je določila v proračunu izdatke vsote za jeklene hiše. Nadeja se, da bo s to velikopotezno akcijo — zgraditi nameravajo več tisoč hiš — precej omilila stanovanjsko bedo, obenem pa nudila zaslužka tudi večjemu številu nezaposlenih delavcev.

„Karijera“ vaše lepote

Amalija Džepa iz okolice Plzna ni nikak biser. Prišla je kot 18letna hčerka malega gruntarja v mesto ter služila v kuhinji nekega velehotela. Bila je najlepša med tamošnjimi deklety, ki ji niso bila posebno naklonjena. Sploh so bile Malki vse premalo inteligentne, premalo dostolovske. Nekoč je izostala vsa noč in vrhovni kuhar jo je odlovil. Pobralla je svojo kramo, odšla in zvečer je bila gospodična. Kmalu se je znašla v nekem vitoču; ni ji bilo treba posebnega pudra, kakaj Malka se je znala hitro prilagoditi vsemu, nenavadno naglo se je razvijala njena družabnost. Ničče od gospodov, ki so z njo plesali prvo noč, ni mogel slutiti, da je imela Malka še večeraj opraviti s pomlami. Lastnik nekega bara iz province jo je vzel k sebi. Bila je zvezda lokala. Njeni uspehi so jo delali domišljavo: postala je zapovedovalna, samovoljna. Zahtevala je svoje predprave napram ostalim damam iz bara. Ona, iz Prage poznana lepota, noče imeti nič skupnega z barskimi damami, ki se vedejo kot služkinje. Nastale so razprtije, Amalija je zahtevala zase se »težke«, imela je pa tudi namram šefu svoje posebne zahteve. Ko se je v tega ženi, morda upravičeno, vzbudila ljubosumnost, je Malka zapustila svoje mesto in odšla nazaj v Prago.

Štiri mesece je gospodinja nekega potnika, kateremu se je izkazala za zvesto prijateljico. Ker je prišel radi pomeverbe v preiskovalni zapor, je stremela, da mu z vsemi na razpolago in stoječimi sredstvi pridobi potrebni

znesek za kritje povzročene škode. V tem času se je seznanila z bivšim državnim uradnikom, ki je bil vdovec in brez otrok ter je hotel Malko kot gosposdino. Ona je pristala, natvezila mu je pravljico. Zlobni roditelji da so jo pogнали iz hiše, ker je ljubila revnega mladeniča in ki je izvršil samomor, čim je izprevidel brezupnost svoje ljubezni. Ostala je brez denarja, brez posla. Nekega dne je prišel njen brat in javil, da so ga osumili neke pomeverbe in da v slučaju gotovega roka ne poravnava zneska, bo moral v kriminal. Ima samo eno željo: pomagati bratu. Državni uradnik je slepo verjel. Potnika so obsodili. Malka pa je kot gosposdinja razvijala svoje nove talente. Svojeega gosposdinja je popolnoma ujela v svoje mreže, da ga je lažje okradla. Zalotil jo je pri poslu, ko je preveč brskala po njegovem predalu. Malka se je tedni zagovarjala pred okrajnim sodiščem v Pragi. Radi tatvine. Pozornost vzbujajoča lepota je skušala ugaati tudi z lepimi gestami. Vzela da ni nič, je rekla. Njen gosposdar jo ljubi, obljubil ji je vse pomeverjenje. Razmerje s potnikom da je imela pred leti, drugače ljubi samo zasebnega udeleženca. Ta je zanikal, da je imel kakršnokoli razmerje. Bil je samo njen delodajalec. Malko Džepa so obsodili na dva meseca zapore.

Panama v Moskvi

Škandalozne razmere pri socializiranem podjetju. — Sleparije po vzoru dunajskega »Abenda«. — Izstijevanje s pretinjami in »zvezami«.

V moskovskih komunističnih krogih je te dni zavladala prava postna poparjenost. V važnem oddelku sovjetskega komisariata za delo in obrambo so nadzorovalne oblasti ugotovile, da so se že več let nepretrgoma vršile ogromne sleparije in da gre škoda, ki jo je utrpela ruska država, v milijone.

Že 1. 1922. je sovjetska oblast sklenila socializirati inšeratsno službo. V Moskvi se je ustanovil osrednji inšeratsni urad, ki je imel podružnice po vsej Rusiji in celo v inozemstvu, v Berlinu, Parizu in Lyonu, da zalaga z inšerati vse rusko časopisje. Ta socializirani inšeratsni urad se je priključil upravništvu oficijelnega moskovskega organa »Ekonomskega Zizna«. Inšeratsnemu oddelku so dali ime »Dvigatel«.

Po štirih letih so se nadzorne oblasti spomnile, da je dobro vsaj enkrat pregledati delovanje in poslovanje »Dvigatelja«. Rezultat preiskave in tega pregleda je bil strašanski. Oblasti so ugotovile, da so prejemali uradniki, zlasti vodilni uradniki podjetja naravnost ogromne dolarske plače. Deficit, ki je narastel v podjetju, gre v milijone. Podjetje je popolnoma skrahiralo. Dogajale so se zlorabe uradne oblasti, podkupovanja, zapravljanje. Vodilne osebe se niso ustrašile celo direktnega izsiljevanja. Tako na primer se je zastopnik »Dvigatelja«, Poruh, pojavil v Uralu in oblezel tamošnje tovarne. V velikem montanskem podjetju je najprvo pregledal pod firmo, da je zastopnik sovjetskega komisariata dela, podjetje, nato pa se razgovarjal z vodilnimi direktorji o stanju in namignil, da lahko »posreduje« v vsaki zadevi, ker da ima zvezce. Direktorji so takoj naročili ogromne inšerate in možu izročili na roko velikansko gotovino.

Vsi vodilni uradniki »Dvigatelja« so obogateli in si nagradili velika

promeženja. V bližini Moskve so si zgradili moderne vile.

Poparjenost med sovjetskimi krogi je razumljivo velika. Sai pada list za listom in doživlja »socializacija« vedno večjo blamažo. Sedaj razmišljajo sovjetske oblasti, da likvidirajo »Dvigatelja« in da prepuste inšeratsno kupčijo privatni inicijativi.

* Brezlični prekooceanski pogovori. Kakor javlja Daily Telegraph iz Londona, so se pretekle dni vršili poskusni brezlični prekooceanski pogovori, ki so deloma popolnoma uspehi. Pogovori so se vršili med veliko radijsko postajo Rupy v Angliji in poskusno postajo na Long Islandu v Ameriki. Poskusi so se vršili preteklo nedeljo v zgodnjih jutranjih urah. Ponoči so se pogovori čuli mnogo boljše nego podnevi. Angleži in Amerikanci so se medsebojno pogovarjali dovolj razločno, ostro je bilo celo ločiti dialekte.

* Operna kriza v Gradcu. Kakor povsod vlada tudi v Gradcu velika gledališka kriza. Mestna občina je sklenila, da zapre operno gledališče radi prevelikega primanjkljaja. Ostane samo še eno gledališče, kjer bodo predstavljali samo opere. Ustanovila se sedaj posebno društvo, ki ima nalogo, da zbere 7.000 članov, ki bodo s svojimi prispevki omogočili predstave opere.

* Vlom pri dr. Benešu je bil političnega značaja? Kakor smo že na kratko poročali, je bil pred dnevi izvršen vlom v praško vilo zunanjega ministra dr. Beneša. Odneseni so bili razni predmeti, ki so jih pa kmalu našli. Ker vlomilci niso odnesli nikakih dragocenosti, je skoraj gotovo, da gre za političen vlom in praški listi zahtevajo, da se Beneševa hiša bolj zaštraja z ozirom na dejstvo, da je zunanjí minister eksponiran državnik, za čigar politiko vlada zanimanje tudi daleč izven državnih meja.

* Manifestacija slovenske vzajemnosti v Krakovu. V Krakovu so se ustanovili na univerzi posebni tečaj o slovanski narodni kulturi. Otvoritvi teh tečajev so prisostvovali zastopniki poljskega, češkega, jugoslovenskega, bolgarskega in ruskega naroda. Prosvetni minister Stanislav Grabowski je imel krasen govor o vzajemnosti slovanskih narodov in so nato govorili še drugi zastopniki slovanskih držav. Otvoritvi so prisostvovali tudi zastopniki vojaških in civilnih oblasti. Po svečani otvoritvi so vsi odšli pred spomenik Mickiewicza, kjer so položili krasen venec s poljskimi, češkoslovaškimi, jugoslovenskimi in ruskimi trobojnicami. Krakovska občina je nato priredila v soboto zvečer svečan banket.

* Najboljši dovtip leta 1925. Neka ameriška revija je razpisala nagrado za najboljši dovtip v letu 1925. Nagradjen je bil sledeči dovtip: Neki vlomilec je vlomil, ne da bi slutil, pri glasovitem ameriškem šampionu in bokserju Smithu. Močni bokser je vlomilca zgrabil, ga večkrat treščil ob steno in razbil z njim vse svoje pohištvo. Ta proces je trajal približno pol ure, nato je šel vlomilec prišel do sapa in ves obupan zaklical: »Za božjo voljo, gospod, kdaj vendar pošljete po policijo?«

* Milijonske pomeverbe v Lyonu. V Lyonu v Franciji je bil ovađen namestnik ravnatelja neke tamošnje banke, ki je tekom zadnjih treh let pomeveril 1.900.000 frankov.

* Samomor madžarskega odvjetnika. V Ujpeštu na Madžarskem se je v nekem hotelu ustrelil odvjetnik dr. Detsy, ki je vedno zelo razkošno živel. Ovadili so ga bili njegovi klienti, ker je izvršil več nestenih manipulacij.

— »NIGRIN« je najboljša in najcenejša domača krema za čevlje in usnje. — Zahtevajte ga v vseh trgovinah! 2-T

Xektografični, kopirni, računski in poveščeni zviti. Role (zviti) za registrirne blagajne in računske stroje. Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova 6

Premog, drva, oglje, briki, koks

ILIRIJA, Kralja Petra try 8. Telefon 220.

L. Mikuš

Učitelj, študijski svetnik

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Domača cesta 15 in Gosposvetska c. 2

Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 27-L

Stanovanje

sobe s kuhinjo v lepem kraju — zamenjam za stanovanje dveh sob s kuhinjo. — Ponudbe pod »Zamenjava/505« na upr. »Slov. Naroda«.

Drž. uradnik

išče stanovanje sobe in kuhinje s 1. marcem. — Ponudbe pod »Stanovanje/504« na upravo »Slov. Naroda«.

Gospodična

večša slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, strojepisja, stenografije ter vseh pisarniških del — išče službo v pisarni; gre tudi v trgovino (pomoč v trgovini ali pisarni; ev. kot blagajničarka). — Ponudbe pod »Zmožna/506« na upravo »Slov. Naroda«.

Svealovenskoj Knjižarnici

M. J. Stefanovića i Druga, Beograd, Poenikareva ulica 36 — potreban je stariji

Knjižarski pomočnik

ili inteligentan čovek, koji poznaje stranu specijalno nemačku, francusku, češku i rusku stručnu i naučnu literaturu. — Pored kog stranog, potrebno je i znanje srpsko-hrvatskog jezika. — Ponude samo ozbiljnih i samostalnih radnika biće uzete u obzir. 493

LOKOMOBILI 35 L

Well-Lanz do 600 HP

motorji na sesani plin

Dieselski motorji

motorji na širove oje

Generalno zastopstvo

Motorvaht, Bernadot

Milinski stroji

Transmisijske

Pogonje mase stlačitel

— Plazina odjavila —

— Kompletna oprema

BRACA FISCHER B. D.

ZAGREB, Pantovčak 1b

Katalog

Michel Europa 1924, Michel Übersee 1925, Ivert in Tellier 1925 za znamke prodam. — Ponudbe pod »Prilika/502« na upr. »Slov. Naroda«.

Tovarna papira

išče stručne sile. — Cenj. ponude z označenjem do sadanjih namčenja i pripolajanja prepisov sprejmal pod »Za/7659« na: Publicitas d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. 477

Lekarna dr. G. Piccoli, Ljubljana, Dunajska c. 6 — priporoča

želočno tinkturo

katera krepa želodec in učinkuje odvajalno. — Naročila se točno izvršujejo. 205/L

Ključavničarski pomočnik

priden in močan, večš nemškega in slovenskega jezika — išče službo v mestu ali na deželi. — Ponudbe pod »Vesten 503« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Zastopnika

iščemo v vsakem kraju. Pripravnost za vsakogar. Potreben kapital Din 100. Lep zaslužek. — Ponudbe pod »Posttranski zaslužek« na: Propaganda, reklamna d. z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7, II. nadst. 501

NARODNA KNJIGARNA

Prešernova ulica št. 7

Vsled odpovedi lokala **globoko znižane cene** za vse pisarniške in šolske potrebščine, papir, trgovske knjige, stare letnike Ljubljanskega Zvona ter leposlovne in druge knjige.

Ugodna prilika za šole in knjižnice.

Občni zbor

Posojilnice za Stari trg

Lož in sosedstvo

v Starem trgu

se bo vršil dne 28. februarja t. l. ob dveh popoldne v prostorih posojilnice.

- VSPORED:
1. Odobritev letnega računa za leto 1925.
  2. Volitev treh članov načelstva.
  3. Volitev nadzorstva.
  4. Raznosterosti.
- Odber.

Zdravje je pol bogastva

Za uspešno duševno in telesno delo ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo. Ne mudi svoje telo pri vsakem koraku s trdimi usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresljaje. Nosite tudi Vi **PALMA-kančuk podplate in pete**. Vi se potem ne bode hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku. **PALMA-kančuk** pete so trikrat tako izdržljive in še ceneje kot usnje 40/T